

Rola zabawy w życiu przedszkolaka

Broszura dla rodziców

Agata Bajbuta

Anna Wrzot

Wiek przedszkolny nazywany jest wiekiem zabawy. Spełnia ona w tym okresie różnorodne funkcje i zadania. Wszelkie działania podejmowane przez dzieci związane są właśnie z zabawą, która wiąże się z pracą, nauką i aktywnością społeczną. Działania, wywołujące radość przedszkolaka, chętnie kontynuowane i podejmowane, mają znaczenie w rozwoju poznawczym, jak również emocjonalnym.

Doświadczenia, jakie dziecko zdobywa podczas dnia przetwarza podczas zabawy w konkretne działania i w ten prosty sposób doświadcza i przeżywa. Zabawa odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu osobowości dziecka, wpływa na jej wszechstronny rozwój.

Spośród literatury pedagogicznej możemy wyróżnić najczęstsze rodzaje zabawy:

Zabawy manipulacyjne – występują najwcześniej w rozwoju dziecka już w 4-5 miesiącu życia, gdy dziecko osiągnie sprawność chwytania. Najpierw dziecko ogląda, obserwuje i uczy się poznawać przedmioty po ich wyglądzie oraz zapoznaje się z ich powierzchnią i kształtem. Przez uderzanie uczy się poznawać przedmioty po wydanym przez nie dźwięku. Podczas tych zabaw najmłodsze dzieci zdobywają wiadomości o zewnętrznych właściwościach przedmiotów. Zabawy te rozwijają umiejętności technicznego i praktycznego obchodzenia się z zabawkami i przedmiotami codziennego użytku. W wieku przedszkolnym manipulacja przeradza się w

zabawę badawczą, w której przedmiotem działania jest otaczająca dziecko rzeczywistość.

Zabawy konstrukcyjne – polegają na tworzeniu tzw. „dzieła” z dowolnego materiału, a więc dotychczasowa manipulacja staje się zabawą konstrukcyjną, gdy dziecko spostrzega i uświadamia sobie swoje „dzieło”. Do tego rodzaju zabaw Wincent Okoń zaliczył budowanie z klocków, rysowanie, pisanie, budowanie z piasku, z gliny, opowiadanie, śpiew, robienie wycinanek, układanie obrazków, bawienie się kalkomanią, robienie łańcuszków, puszczenie baniek mydlanych, rzucanie cieni na ścianę itp. Zabawy te rozwijają w dziecku tzw. wyobraźnię przestrzenną oraz uczą planowania i rozplanowywania swoich czynności w myśli i w wyobraźni.

Zabawy tematyczne – określane również jako: iluzyjne zabawy fikcyjne, zabawy w odgrywanie roli, zabawy dramatyczne, zabawy naśladowcze i odtwórcze, a także zabawy twórcze oraz udawane i przedstawiane. Istotą zabawy tematycznej jest działanie polegające na oddziaływaniu na przedmioty, na przeistaczaniu i na opanowywaniu ich, czyli podporządkowaniu przedmiotów władaniu osoby działającej. Już w toku gromadzenia treści do zabawy udział biorą prawie wszystkie funkcje poznawcze dziecka, takie jak spostrzegawczość, uwaga, pamięć, wyobraźnia i myślenie. We wspomnianych zabawach u dziecka

rozwija się również pomysłowość, zaradność i inicjatywa. Podkreśla się także niemal nieograniczoną możliwość ekspresji emocji i uczuć podczas zabaw tematycznych, oraz możliwość wyładowywania napięć nerwowych i konfliktów wewnętrznych.

Zabawy i gry dydaktyczne – są określonego rodzaju rozrywką umysłową, której wynik jest bezbolesną dla ucznia oceną jego wysiłków, porównywalną z wynikami innych uczestników zabawy. Do gier i zabaw dydaktycznych K. Tyborowska zalicza loteryjki, zagadki, segregowanie, podkreślając, że w tych zabawach dziecko musi się podporządkować określonym regułom i przepisom. Wiele ważnych funkcji poznawczych, kształcących i wychowawczych spełniają zabawy dydaktyczne. Służą one gromadzeniu materiału poznawczego oraz utrwalaniu i operowaniu zdobytymi informacjami. Można nazwać je zabawami poznawczymi, gdyż pełnią rolę wspomagającą w zakresie uświadamiania istoty poznanych rzeczy, zjawisk i prawidłowości oraz sensu dokonujących się na oczach dziecka przemian

Zabawy ruchowe – są bardzo różnorodne, gdyż wyczerpują wszystkie rodzaje właściwych człowiekowi naturalnych ruchów. Oprócz ruchu występują w nich treści intelektualne, mające wyraz w temacie i czynnościach zabawowych.

Zabawa jest szczególnym rodzajem aktywności dziecka, która w rozmaitych formach przewija się przez jego życie. Odgrywa ogromną rolę w rozwoju dziecka, stanowi dla niego główną formę poznawania rzeczywistości: uczy, wychowuje, rozbudza określony stosunek do otoczenia społecznego, daje możliwości zdobycia doświadczenia i wiadomości, stwarzając także warunki pobudzające do komunikowania się, myślenia i twórczości oraz jest źródłem wielu przeżyć i radości.

K. Tyborowska podkreśla ogromną rolę zabawy, która jest:

- ważnym czynnikiem wychowania moralnego;
- znacząco wpływa na fizyczny rozwój dziecka;
- kształtuje jego sprawności i umiejętności;
- rozwija myślenie przyczynowo – skutkowe;
- wywołuje uczucie zadowolenia i satysfakcji;
- uczy współdziałać z innymi oraz podporządkowywać się przepisów i prawidłom obowiązującym w grupie;
- pozwala na poznanie i zrozumienie świata oraz rozróżnianie fikcji od rzeczywistości.

Zabawa jako środek ekspresji oraz podstawowy rodzaj działalności w wieku przedszkolnym w sposób naturalny zaspokaja potrzebę ruchu, emocjonalnych doznań i przeżyć estetycznych, oraz społecznych kontaktów z innymi dziećmi i dorosłymi. Stwarza też okazje do zbierania doświadczeń i obserwacji oraz wiąże się z

twórczością plastyczną, konstrukcyjną oraz z ekspresją słowną, ruchową, muzyczną i wokalną.

Źródło:

http://p21.eduportal.koszalin.pl/pl/publikacje/3249,funkcje-i-rola-zabawy-u-dzieci-w-wieku-przedszkolnym.html#_ftn1